

Atitudinea politică a actorului

— convorbire cu actorul **Corneliu Dan Borcea**
secretarul organizației de partid de la Teatrul Tineretului
din Piatra Neamț

— Deși discuția noastră privește întreg colectivul de actori de la Piatra Neamț, voi începe cu o întrebare care, aparent, te privește personal: ai jucat multe roluri cheie tocmai în piesele de dezbatere a problemelor politice contemporane, de polemică și penetrație ideologică. Ești și secretarul organizației de partid. Există vreo legătură între conștiința estetică și cetățenească pe care o ai și rolurile de comuniști în care joci? Te influențează acestea într-un sens nu mecanic, ci, ca să spun așa, în intimitatea psihică?

— Am jucat mai multe roluri de comuniști, din lupta partidului în ilegalitate, (de pildă, în *Buna noapte nechemată*), în piesa lui Radu Bădilă *Patru oameni fără nume*, în piesa lui Paul Everac *Ștafeta nevăzută* (eram Directorul) și am continuat și în alte piese politice. Sigur că nu trebuie să joci, neapărat, într-o piesă contemporană un rol de comunist ca să-ți păstrezi și pe scenă structura intimă, identitatea politică. În ce raport interior mă aflu jucând roluri de comuniști? În măsura în care piesa este de valoare și în măsura în care autorul crede ceea ce a scris, pe parcursul repetițiilor și în spectacole, sigur că adeziunea mea la personaj este deplină. Mi s-a spus că în rolurile din piesele citate am reușit. Dacă un *acum* asupra mea vreo repercurșiune rolurile de comuniști interpretate? Intrăm aici în viața personală a actorului, se pune problema dacă în viața personală aceste roluri mi-au produs niște modificări: mi s-a întâmplat ceva și am reacționat într-un anumit fel pentru că așa reacționasem și pe scenă... sau în scenă a trebuit să reacționez într-un mod anume pentru că știam din viața personală un anumit lucru sau fiindcă am simțit că așa trebuie și am impus chiar regiei o anumită mișcare sufletească... Este dificil să exemplifici. Sigur că, de multe ori, în ședința de



sindicat, de partid, îmi veneau pe buze replici din piesele bune în care am jucat. Dar erau pur și simplu frinturi. Ar fi o exagerare să spunem că rolul comunistului, Directorul, din *Ștafeta nevăzută* l-aș repeta în viață. Meseria mea e cu totul alta. Nu m-am specializat pentru roluri de comuniști dar joc cu plăcere aceste personaje, mai ales în măsura în care în piesă comunistul este un om complex, cu calități foarte multe dar și cu defecte. Mi se pare mai adevărat omul prezentat în contradicția sa posibilă.

— Sînt grele rolurile de comuniști?
*Crezi că sînt mai grele decît cele din
piesele, de pildă, ale lui Ibsen sau...
Sofocle?*

— Pe o parte, personajul comunist mi se pare mai greu de interpretat, pe de altă parte, mai ușor. Mai greu, pentru că având modele în jurul tău, totdeauna ai un vizavi, ai o oglindă în viața din jur, pe cînd în rolurile clasice și în toată literatura dramatică de bună calitate, rezolvi problema printr-o corectă informare. Sînt și mai ușoare, pentru că sînt, mai aproape de inima noastră.

— *Cum au acționat comuniștii de la Teatrul Tineretului pentru a face din scenă un spațiu animat de ideologia partidului?*

— Sînt de opt ani în acest colectiv. Realmente, efortul nostru permanent a fost și este de a găsi acele texte din dramaturgia noastră care sînt puternic ancorate în actualitate și care nu ne propun rabat la calitatea estetică. Am avut succese dar și eșecuri și experiența ne-a învățat să ne orientăm cu mai multă atenție, să discutăm cu mai multă fermitate repertoriul în adunarea generală a comuniștilor.

— *Tochmai, nereușitele de la Teatrul Tineretului nu cumva s-au datorat slabei pregătiri politico-ideologice a colectivului? Cum au primit, colectivul de actori și tehnicieni, aceste, să le spunem pe nume, lovituri?*

— Le-am primit cu durere dar nu ne-au descurajat. Eșecurile ne-au ambiționat și mai mult, ne-au mobilizat, ne-am unit toată priceperea și toate forțele pentru a depăși momentul dificil și am reușit prin efortul fiecărui factor răspunzător de angrenajul, al naibii de cumplit, numit teatru. Spectacolul este realizat de actori dar viața lui începe de la fixarea repertoriului. Dintr-o grabă, o piesă de Audi Andrieș a pătruns în repertoriul nostru acum 2-3 ani; spectacolul a fost pur și simplu refuzat de public, în comunele din jurul reședinței de județ. Adevărul este paradoxal: ne mîndrim chiar noi cu acest refuz. Spectacolul nu și-a atins scopul pe care mizăm, dar...

— *...a început să existe o anumită, să-i zicem, fermitate estetică la publicul din ținutul Neamțului?*

— Aceasta este una dintre mîndriile noastre. Publicul din județul Neamț este opera noastră: am realizat un public al maturilor, un public al adolescenților și tinerilor, dar și un public școlar și pionieresc pe care-l creștem cu foarte mare grijă, cu multă atenție prin cadrele noastre de specialitate cit și prin tehnicienii teatrului. Actorii sînt antrenați în munca cu amatorii prin Casa pionierilor, Școala populară de artă, diferite for-

mații sindicale din municipiul Piatra Neamț. Muncind asiduu în acest domeniu cetățenesc obținem și rezultate (diplome, premii) dar nu acestea ne interesează ci ceea ce am subliniat mai înainte, existența unui public bine educat, un public care ajunge să respingă ceea ce nu este teatru.

— *E un fel de bumerang aici. I-ați înarmat pe pietreni cu criterii estetice ferme și acum ci reacționează ca atare; capitalul investit începe să dea roade, fapt care pune într-o lumină frumoasă munca politico-ideologică a colectivului de la Teatrul Tineretului. De altfel, am observat că tovarășii din conducerea Comitetului județean de partid sînt prezenți la teatru nu numai la premieră ci și pe parcurs.*

— Grijă organelor locale de partid și de stat față de actul teatral din județul Neamț, unde Teatrul Tineretului este, singura instituție de acest tip, este foarte normală. Bănuiesc că și în alte județe lucrurile sînt la fel. Factorii, răspunzători de noi, manifestă o dragoste, părintească într-adevăr, față de noi. Îi interesează foarte mult cum muncim, cum evoluăm, angajează discuții directe cu actorii, cu regizorul, despre piesă, despre etapa în care se află repetiția la ora respectivă și despre premisele spectacolului. Aceasta înseamnă un mare, un foarte mare stimulent pentru teatrul nostru, pentru producția lui de spectacole.

— *Piatra Neamț nu este, deocamdată, un oraș foarte mare. De aceea locuitorii lui se cunosc bine între ei și, firese, îi urmăresc cu atenție pe actori. Dacă aceștia nu interpretează întotdeauna pe scenă modele sociale (unii s-au specializat poate pentru personajele detestabile) prezența în stradă a actorului presupune o ținută etică ireproșabilă. Contrazice acest postulat colectivul de actori pietreni?*

— Actorii de la Piatra Neamț sînt, conform expresiei, un exemplu de comportament. Ei sînt invidiați, în sensul frumos al verbului, pentru viața lor de colectiv. Ți-ai dat seama în aceste zile că în teatrul nostru e o viață de familie, un „spirit de echipă” zic ziarștii — care se manifestă nu numai în etapele de pregătire a spectacolului sau în acțiunile afișate pe avizier. Se merge pînă acolo încît, deși aproape toți sînt familști și au televizor acasă, vin totuși la teatru, în clubul amenajat, să urmărească programul. Deci vor ca și timpul liber să și-l petreacă împreună. Nu s-au semnalat cazuri de abateri de la morală. Ne simțim bine împreună. Și acesta este poate un avantaj față de teatrele din București cit și din țară. Toți sîntem maeștri aici. Cu aceeași bucurie ne împărtășim unii altora, diferența de vîrstă

e foarte mică între cel mai vechi actor în teatru și tânărul absolvent proaspăt sosit. Ne dăm reciproc sfaturi, încurajări... Un alt mare avantaj este că majoritatea tinerilor sînt membri de partid și, de aceea, practic întreg colectivul participă la viața de organizație, la adunările în care se iau hotărîri vitale pentru viața teatrului nostru.

— *Să ne întoarcem la fermătatea ideologică. Cum și unde se informează actorii? Cursurile de reciclare se desfășoară în condiții normale?*

— Actorii pietreni sînt oaspeții zilnici ai librăriilor, ai celor două importante biblioteci din oraș, sînt abonați la publicații politice și profesionale. Cele două forme de învățămînt ideologic pe care le avem (Educație moral-cetățenească și Etică-estetică marxist-leninistă) sînt conduse de doi propagandiști crescuți din rîndurile noastre, actorii Adria Pamfil și Theodor Danetti. Tehnicienii teatrului au terminat cu un an în urmă cursul de perfecționare la locul de muncă și au obținut atestate. Cîțiva actori sînt legați de Universitatea serală de marxism-leninism. Actorii Constantin Ghenescu și Valentin Urițescu sînt înscriși la secția de filozofie, la „fără frecvență”, la Universitatea din Iași. În această direcție, trebuie să subliniem încă odată activitatea cetățenească a lucrătorilor de la teatrul nostru. Personal, conduc cu cerc de teatru la Casa Pionierilor din municipiu, dramaturgii Eduard Covali și Paul Fîndrihan au scris spectacole valoroase cu care acești pionieri au obținut premii naționale. Noi, aici, la Neamț, facem teatru dar facem și politică prin teatru. Sîntem aici 21 de actori, 21 de vedete. Toți duc tava, toți joacă.

— *Un singur actor din trupă este băștinăș. Ceilalți sînt la origină bucu-reșteni, clujeși, brașoveni. Ei visează să plece din Piatra Neamț sau s-au integrat aici definitiv?*

— Fiecare dintre noi visează să ajungă un Florin Piersic sau un Virgil Ogășanu, actori care „și-au luat startul” din Piatra Neamț. Cei rămași aici ne mindrim cu faptul că sîntem o echipă, că sîntem cunoscuți ca atare din turneele prin țară și străinătate. Am avut 4—5 „ieșiri” în străinătate (cu Harap Alb, Afară-i vopsit gardul, înăuntru-i leopardul). În aceste confruntări internaționale publicul habar n-avea că noi nu sîntem din București ci din Piatra Neamț. Eram un teatru românesc din România și apreciau actul nostru cultural la nivel național. Sigur că am avut grijă să ne explicăm, le-am împărțășit condițiile în care lucrăm în provincie, Piatra Neamț nefiind Capitala României. Dar nu numai din acest motiv cei ce sîntem în Piatra Neamț rămînem în Piatra Neamț. Actorii de la Teatrul Tineretului sînt animați de încrederea că se pot realiza și în provincie; certitudinea lor este că provincia devine un tînut fără provinciali, că publicul din provincie poate răsplăti la fel de bogat, prin aplauze competente, strădania și talentul actorului. Cu aceste gînduri și sentimente, în cinstea celor două mari sărbători din acest an, în regia lui Nicolae Scarlat, am pregătut un poem aniversar (colaj semnat de Paul Fîndrihan) la care participă tot colectivul teatrului, spectacol pe care îl vom prezenta pe tot parcursul anului atît în Piatra Neamț cît și în județ.

Paul Tutungiu

